

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Tähtpäevaderikas aasta

Kevadel tähistas Eesti Evangeelne Luterlik Kirik oma 100. sünnipäeva vaba rahvakirikuna. Sügisel sai 500 aastat täis reformatsiooni algusest. Läheneb Eesti Vabariigi 100. aasatpäev. Ent seegi pole veel kõik.

Lõppevat kirikuaastat jäävad meenutama mitmed tähtpäevad. 19. märtsil täitus piiskop Joel Luhametsal 65 eluaastat ja koguduse uueks õpetajaks seati Kristjan Luhamets. Vaatamata sellele, et Joel Luhametsa tööpõld piiskopina ulatub Vastseliina Reigini, Treimanist Pelistvereni ja Jämajast Avinurmeni, ei ole ta siiski ka Tartu Pauluse koguduse teenimisest kõrvale jäänud.

Lisaks uuele õpetajale sai kogudus ka uue nõukogu ja juhatuse. Oli juhus, et korralised valimised just praegu kätte

jõudsid. Uueks esimeheks valiti Koit Pindmaa.

2. aprillil esitleti kirikus CD-plaati „Ühel hommikul“. Plaadil kõlavad Marje Singi loodud laulud, mida esitavad bariton Atlan Karp ja organist Anna Humal Tartu Pauluse uuel oreil. Oma emast kõneles esitlusel helilooja poeg Tunne Kelam.

9. mail leidis aset ristimistalitus, mis erines tavapärasest, kuna selleks tuli kasutada tõlgi abi ning kogudusega liitus Iraanist pagulastena Eestisse saabunud moslemipere.

26. ja 27. mail oli Tartu Pauluse kirik EELK juubelikongressi peamine sündmuspaik. Koos oli 115 vaimulikku, lisaks kirikumuusikud, juhatuste esimehed, koguduste liikmed ja töötajad ning palju teisi huvilisi.

Kongressil pidasid ettekanded Euroopa Kirikute Konverentsi peasekretär Heikki Huttunen, EELK peapiiskop Urmas Viilma, Eesti Teaduste Akadeemia president prof Tarmo Soomere ja Tartu Ülikooli Eetikakeskuse juhataja prof Margit Sutrop. Eesti ja Soome peapiiskopid Urmas Viilma ja Kari Mäkinen allkirjastasid kahe kiriku vahelise koostööleppe.

Eriti just suvel kasvas turistide huvi Pauluse kiriku vastu. Oleme tänava rohkem kui 3000 külalisele kirikus ekskursiooni teinud. Peale selle liigub kirikus igapäevaselt palju palvelisi ja rändureid nii lähedalt kui kaugel.

Suurem tähtpäev oli ka 31. oktoobril. Koos käesoleva kuukirjaga saadame teile ülevaate reformatsioonist, mille algusest möödus sel päeval 500 aastat.

Kallid Tartu Pauluse koguduse liikmed,

Soovin teile õnnistatud adventiaega, rõõmsaid jõulupühi ja armurikast uut aastat! Sündigu jõululaps Jeesus meie südamesse, olgu Temal seal ruumi, et Kristuse nimi saaks suureks meie maal ja meie rahva keskel!

Lõppeva aasta tähtpäevade üle on kõlanud pühakirja sõna (Gl 5,1): „*Vabaduseks on Kristus meid vabastanud. Püsige siis selles ja ärge laske endid jälle panna orjaikkesse!*”

Tahan südamest tänada kõiki koguduse liikmeid, kes on pingutanud selle nimel ja andnud oma osa, et meie kirik võiks olla heas korras, ja nüüd ta seda ka on – kauge maa tagant tullakse vaatama ja imestama. Ometi on mitte vähemtähtis see panus, mille koguduse liikmed on andnud, et meie kogudus saaks ka vaimulikult üles ehitatud. Ja nii nagu remondi järel on loomulik igapäevaelu osa see, et hoonet tuleb pidevalt korras hoida ja parandada, siis veelgi enam kehtib see koguduse vaimuliku elu kohta: selle eest tuleb iga päev hoolt kanda.

Olgu tänatud kõik, kes oma palvete ja kohalolemisega on kaasa aidanud, et meie kogudus võiks saada tugevaks ja püsida kindlana ka selle aja vaimulikes võitlustes.

Kristus on meid vabastanud, kuid suur on oht, et valvsust kaotades leiame end peagi endises olukorras – orjaikkes, teenides Jumala asemel oma himusid ja kaduvaid väärtusi.

Jumalal on meile anda palju rohkem kui ainult ilus kirikuhoone ja pidulikud pühad. Kes julgeb lasta Jumala Sõnal oma elu muuta, ei pea iialgi kahetsema. See, mis on meid kord koguduse juurde toonud, selgub, on kaduvväike osa kõigest, mida Jumal meile veel pakkuda tahab.

Pühakirja sõnad „*Vabaduseks on Kristus meid vabastanud,*” tuletavad meile meelde, et Jumal ei toonud ilmaasjata nii suurt ohvrit, et andis oma Poja ristisurma. Suurel ohvril oli suur mõte ja suur eesmärk. Täna on meil võimalus sellest osa saada. Meil on võimalus samm-haaval kasvada Jumala rahva keskel ja saada tugevaks seesmise inimese poolest.

KRISTJAN LUHAMETS
Tartu Pauluse koguduse õpetaja

Pihist algab usupuhastus

Martin Lutheri 95 teesi olid mõeldud indulgentside väe üle väitlemiseks. Põhjuse väitlemiseks andis rahvalik arusaam pihist, kus kahetsus oli asendunud indulgentsi ostmisega. „See ei ole kooskõlas kiriku õpetusega,” oli Luther kindel. Nii sai alguse reformatsoon ehk usupuhastus.

Aga mismoodi siis saab inimene oma patud andeks? Mis see piht õieti on?

Rääkides pihist, kerkib silme ette katoliku kirikust tuttav pihitool, mis on mõeldud erapihi vastuvõtmiseks. Kuna Tartu Pauluse kirikust niisugust ei leia, võib jääda mulje, nagu meil ei käidaks pihil. Tegelikult käiakse küll. Jah, erapiht on meil tõesti ainult võimalus ja mitte kohustus, üldpiht on aga igal pühapäeval jumalateenistuse algusosas olemas. Üheskoos tuleme Jumala ette, üheskoos loeme patutunnistuspalve. Olles ühtaegu teineteise kõrval oleme samas igaüks isiklikult Jumala ees. Ka armukuulutuse võtame vastu üheskoos. Kui aga hing ei anna rahu, kui südames on midagi, mis tahab välja ütlemist, on alati luba pöörduda vaimuliku poole, et pihile tulla eraldi.

Teine asi, mis pihiga kohe seostub, on oma eksimuste tunnistamine. See on tõesti pihi esimene osa, et me oma pattu tunneme ja tunnistame, kuid see pole veel kõik. Piht on siis, kui patu tunnistamisega kaasneb kahetsus, andeks palumine, otsus oma elu Jumala abiga parandada (Mk 1,15) ja andestuse vastuvõtmine. Niipea, kui mõni neist komponentidest ununeb, on ka pihi mõte meelest läinud.

Mõni vaatab kõrvalt ja ütleb, et küll on tore elada kristlasna – nädal aega teed musta tööd ja laupäeva õhtul küürid end saunas puhtaks ehk teisisõnu – pühapäeval palud patud andeks. Aga sellest lausest on ununenud kahetsus ning soov oma elu parandada. Jumal andestab kahetsejale, aga kes kavatseb kirikust teele minna, et endistviisi edasi elada, sellele on tema patt andestuse asemel hoopis kinnitatud.

Patu kinnitamine tähendab seda, et Jumal annab inimese tema patu kätte. Õieti alles siis hakkab ilmnema patu meelevald ja selle tagajärjed inimese elule. See on ühtaegu Jumala karistus ja samas ka meeleheitlik püüe näidata inimesele pöördumise vajalikkust. Seegi on Jumala halastus meie vastu, kui patu tagajärjed kiiremini ilmsiks tulevad, muidu võime kahetsusega ja Jumala abi palumisega lootusetult hiljaks jääda.

Patu tunnistamata jätmine ei tee pattu olematuks. Apostel ütleb, et kõik on pattu teinud (Rm 3,23; 5,12) ja siia hulka on arvatud isegi lapsed, sest pühakirja sõnul on inimese südame mõtlemised kurjad ta lapseõlvest peale (1Ms 8,21). Patt on lahusolek Jumalast. See on osa meie olemusest, osa inimese rikutud loomusest. Mõne konkreetse teo võime omast jõust kas teha või tegemata jätta, kuid muuta oma loomust pole meile jõukohane. Selleks vajame Jumala abi. Jumala abi tuleb aga paluda ja et meil oleks põhjust seda paluda, tuleb kõigepealt tunnistada, et oleme patused. Enda olukorra õigustamine ega ka patu eitamine ei vähenda Jumala ees meie rikutust. Üksnes Jeesus on see, kelle tõttu me võime olla Jumala ees õiged.

Keegi meist ei ole patuta, aga kirik ongi patuste jaoks. Kõik patused on siin teretunud. Kristuse kiriku kaudu pakub Jumal igale patusele võimalust pöörduda ja meelt parandada (Mt 3,8).

Pihile tulemist oodatakse eriti neilt, kes kavatsevad armulauale tulla. Miks nii?

Kui Jeesus seadis armulaua, ütles ta Juudale: „Mida sa teed, tee kiiresti!” (Jh 13,27). Teised jüngrid ei taibanud, mille kohta Jeesus talle nii ütles. Juuda jaoks oli see võimalus meelt parandada. Siis ta läks ja tegi nagu ta oma mõte seda paremaks pidas. Jeesus oli küll rääkinud, et ta peab kannatama, aga Juudas tugines omaenda tarkusele ja käitus seega

teistsugustest eeldustest lähtuvalt. Paraku ekslikult, aga siis oli juba hilja.

Paulus hoiatab (1Kr 11,27-29): „Kes iial seda leiba sööb või Issanda karikast joob vääritud viisil, on süüdi Issanda ihu ja vere vastu. Inimene katsugu ennast läbi ja alles siis söögu sellest leivast ja joogu sellest karikast! Sest kes sööb ja joob, see sööb ja joob enesele nuhtlust, kui ta ei anna aru sellest ihust.”

Pauluse sõnad panevad meid väga tõsise küsimuse ette: kas me oleme valmis Issanda ihu ja verd vastu võtma? Vastuse leiame apostel Johannese kirjast (1Jh 1,9): „Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust.” Seega Jumal ise teeb meid selle vääriliseks.

Piht on vajalik, et me võiksime mõista Jumala Sõna, võtta vastu oma Issandat pühas armulauas ning osa saada Kristuse ristisurma õnnistusest.

Patutunnistuspalve:

Kõigeväeline Jumal, halastaja Isa! Mina, vaene patune inimene, tunnistatan Sinule oma patud üles, mis ma mõtte, sõna ja teoga olen teinud ja millega mina Sinu viha ja Sinu nuhtluse ajalikult ja igavesti küll olen ära teeninud. Aga minul on nende pärast väga kahju ja mina kahetsen neid südamest ja palun Sind Sinu isaliku halastuse ja Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse, meie Õnnistegija kibeda kannatamise ja surma pärast: ole Sa mulle, patusele inimesele, armuline ja halasta mu peale, anna mulle andeks kõik minu patud ja anna mulle armust Püha Vaimu väge, et ma oma elu saaksin parandada.

Armukuulutus:

Selle sinu tunnistuse peale kuulutan mina sulle, kes sa oma pattu kahetsed ja usus meie Issanda Jeesuse Kristuse lunastustööle oma lootuse paned, oma patud tahad maha jätta ja Jumala püha tahtmist mööda elada, – sulle kuulutan mina kui kutsutud ja seatud Jumala sõna sulane Jumala armu ja mõistan sind Issanda Jeesuse Kristuse käsul kõigist sinu pattudest lahti Jumala Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel.

Kristus vabastab patu orja

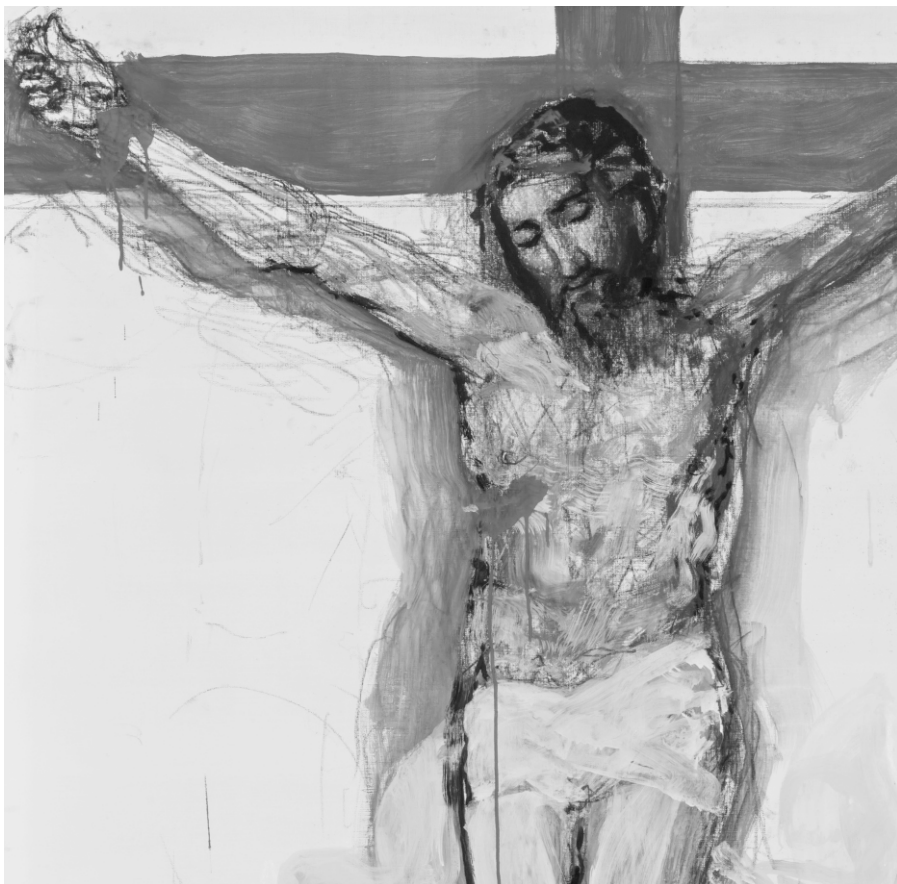
Kas sa oled ori? Või oled sa vaba? Sama küsimuse võiks esitada ka mõnele loomaaia loomale: kas sa oled ise puuris või on puuris hoopis külastajad? Ma ei tea, kuidas loomad sellele küsimusele vastaks, aga ma tean, et mulle meeldib mõtelda endast kui vabast inimesest, veel enam: iseenda peremehest – mina otsustan, mina teen valikud, mina alustan, mina lõpetan, kuidas aga tahan.

Aga mida ütleb Piibel? – Piibel ütleb, et ma olen ori. Jeesus rõhutab koguni, et (Jh 8,34): „igäüks, kes teeb pattu, on patu ori.“ Kas mina ka? Kas ma tõesti teen pattu? Paraku küll ja apostel Paulus kinnitab, et (Rm 3,23) „kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest.“ Niisiis kõik inimesed on patused ja seetõttu patu orjad.

Ori on omand. Ta on nagu reha või labidas, mis kuulub kellelegi. Mis te arvate, kellele kuulub see, mida ma olen rehaga oma aias kokku riisunud? Kas need kuuluvad rehale või mulle? Muidugi mulle! Reha kuulub ka mulle. Orjaga on sama lugu. Patu ori kuulub patule ja teeb tööd patu heaks. Kui aga ori teenib tööga raha, kellele siis see kuulub? Muidugi mitte „tööriistale“ vaid orja omanikule. Hea on, kui peremees tööriista eest hooldust kannab nagu me näiteks muruniitja vahel hooldusesse viime, et see jälle tööd teha jõuaks. Peremees hoolitseb, et ori püsiks töökorras, samuti tööloomad. Kui peremees ja hobune künnavad kahekesi maad, kes saab palga, kas hobune või peremees? Hea küsimus. Hobune saab pärast peremehe käest näiteks värsket heina nina alla.

Kuna orjal ei ole vara, ei saa ta ennast ka vabaks osta. Kõik, mida ta tööga teenib, kuulub isandale. Ja kui orjal ongi taskus raha, siis ka see kuulub isandale. Ei ole võimalik isanda enda rahaga tema käest midagi osta. Orjal ei ole kunagi võimalust ise ennast vabaks osta. Ei ole võimalik!

Kui nüüd Jeesus ütleb, et „kes teeb pattu, on patu ori“, siis kuulaja saab aru, et ka patu käest ei ole meil võimalik omast jõust lahti rabeleda. Me oleme orjad ja jääme orjadeks.

Üks võimalus siiski on. Nimelt, kui keegi teine orja vabaks ostab – keegi, kes ei ole ori; keegi, kellel on omand ja raha, mille eest osta. Näiteks võis mõni hea sõber või rikas sugulane orjaks müüdnud võlgniku vabaks osta, lunastada.

Piibel ütleb, et Jeesus oli ilma patuta (Hb 4,14-15). Kuna kõik on patu orjad, siis üks inimene ei saa teist vabaks osta. Näiteks kui mina sureksin ristipuul, siis saaksin ma kätte iseenda patu palga (Rm 6,23). Ma ei saa kellegi teise patu pärast surra, kuna ma olen ise oma patuga niisamuti surma ära teeninud.

Jeesusega oli teistmoodi. Temal ei olnud pattu ja ta ei olnud patu ori. Ristil kandis Jumal ise patu karistuse. Kuna see polnud tema karistus, oli see järelikult kellegi teise karistus. Kelle karistuse Jeesus kandis? Vastus on siin: Jeesus suri ristil ja kandis ... karistuse. Siia lünka tuleb kirjutada kellegi nimi. Iga kord, kui kedagi ristitakse, kirjutab Jumal siia lünka ühe nime. Ja kuna Jeesus ütles, et kõik on patu orjad, siis ta ütles ka seda, et kõik tuleb ristida (Mt 28,19).

Ristida tuleb nii suured kui väikesed, nii rikkad kui vaesed, sest „inimese südame mõtlemised on kurjad ta lapsepõlvest peale“ (1Ms 8,21). Paulus lisab (Rm 6,3): „Kas te siis ei tea, et kes me iganes oleme Kristusesse Jeesusesse ristitud, oleme ristitud tema surmase?“

Ma olen ristitud, ma olen lunastatud, Jeesus on minu võla kinni maksnud ja sellega mind vabaks ostnud. Ma ei kuulu enam patule, vaid ma kuulun Jeesusele. Ja Püha Vaimu kaudu asub seesama Jumal minust vaba inimest kasvatama. Orja võib küll kiiresti vabastada, aga orjameelsusest vabaks inimeseks saamine on pikk protsess.

Me ütleme selle kohta, et Püha Vaim pühitseb meid. See tähendab, et ta muudab meid pühaks ehk Jumalale meelepäraseks. Selleks kasutab ta kirikut ja kogudust, Sõna ja sakramenti, pattude andeksandmist ja ihu ülestõusmist. Ja apostel on veendunud, et Jumal, kes teis on alustanud head tööd, lõpetab selle enne Kristuse Jeesuse päeva (Fl 1,6). Alles igavikus oleme need, kelleks Jumal on soovinud meid luua.

Jumalateenistused

- P. 3. dets kell 10 esimene advent.
P. 10. dets kell 10 teine advent.
P. 17. dets kell 10 kolmas advent.
P. 24. dets kell 10 neljas advent.
kell 16 jõuluõhtu.
E. 25. dets kell 10 I jõulupüha.
kell 12 perejumalateenistus.
T. 26. dets kell 10 II jõulupüha.
P. 31. dets kell 10 vana-aasta.
kell 23.30 aastalõpu palvus.
E. 1. jaan kell 12 uus-aasta.
L. 6. jaan kell 10 kolmekuningapäev.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Altarist vasakul seinä ääres on uks ja teisel korrusel tuba kõige pisematele, kes on mängutoas koos vanemaga. Peegelpildis paremal on tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal ning eakohasel moel osaletakse jumalateenistusel.

Koolide jumalateenistused

- T. 12. dets kell 18 Ülenurme gümn
T. 19. dets kell 13 Kutseharidus.
T. 19. dets kell 18 Tamme kool
K. 20. dets kell 14 Descarti kool
K. 20. dets kell 18 Tartu Erakool
N. 21. dets kell 10 Variku kool
R. 22. dets kell 10 Reiniku kool
R. 22. dets kell 12 Veeriku kool

Noortele

Noorteõhtud on reedeti kell 19 (välja arvatud 29. detsembril ja 5. jaanuaril).

8. dets kell 19 kontsertmõtisklus krüptis. Küläs on David Carillo. Lähem info Tartu Pauluse noorte Facebooki grupist.

2. – 4. veebruaril 2018 on Põltsamaal kirikunoorte talvapäevad.

5. – 8. juulil 2018 on noored oodatud kristlikule noortefestival „Järgmine Peatus” („JäPe”). Asukoht selgub pea.

Kui soovid meiega koos laagrisse sõita, siis võta ühendust koguduse noortejuht Robert Bunderiga või tule reedel kell 19 noorteõhtule!

Kontserdid Pauluse kirikus

- P. 3. dets kell 16 C. Saint-Saënsi „Jõuluoratooriumi“. Esitavad Politei- ja piirivalveorkester, Tartu noortekoor ja Politsei- ja piirivalveameti segakoorid Akord ja Chorus Menticum. Piletid 8€/5€.
- L. 9. dets kell 14 vantroeli heategevuslik jõulukontsert. Ilma piletiteta.
- P. 10. dets kell 17 esitleb EELK Kirikumuusika Liit uute jõululaulude nooti. Esitluskontsert on tasuta.
- P. 17. dets kell 17 instrumentaalne jõulumuusika. Piletitega.
- N. 21. dets kell 19 tšellokvartett C-Jam ja Tartu laulpoiss Mikk Kaasik. Kavas on igihaljaid jõuluviise ning ka pikemaid instrumentaalseid vorme. Piletid eelmüügist Piletilevis ja Piletimaailmas 18 €, pilet kontserdipäeval 20 €, erivajadusega kuulajale 15 €, kuni 10-aastased lapsed tasuta.
- R. 22. dets kell 19 J. S. Bach. Missa h-moll. Esitavad Tallinna Kammerorkester ja Eesti Filharmonia Kammerkoor. Piletid 12€/15€ Piletilevis.
- L. 23. dets kell 19 Ivo Linna ja Birgit Sarrap. Esitusele tuleb nii jõulumuusika klassikat kui mõlema artisti enda uuemaid ja vanemaid lugusid. Lauljaid saadavad Antti Kammiste klaveril, Peter Pöder kitarril ning Ramuel Tafenau löökpillidel. Piletid 17€/21€ Piletilevis.
- R. 29. dets kell 18 kammerkoor Voices Musicales aastalõpu-kontsert koos orkestriga. Kavas Händeli oratoorium „Messias”, dirigent Risto Joost.

Koguduse laulukoorid

- Kammerkoor** teisipäeviti kell 18.15.
Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.
Lastekoor laupäeviti kell 10.00.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid – kolmapäeviti kell 17 (6. ja 13. dets, edasi uuel aastal).

Taizé palvused – neljapäeviti 17.30.

Leerikool algab taas 26. veebruaril, tunnid on esmaspäeviti kell 18:00.

Piibliringid:

- P. 3. dets kell 11.30 (Merike)
E. 4. dets kell 17.00 (Liive)
R. 8. dets kell 18.00 (Aino)
P. 10. dets kell 11.30 (Juta)
E. 11. dets kell 17.00 (Liive)
R. 15. dets kell 18.00 (Aino)
P. 17. dets kell 11.30 (Merike)
E. 18. dets kell 17.00 (Liive)
E. 1. jaan kell 17.00 (Liive)
E. 8. jaan kell 17.00 (Liive)
P. 14. jaan kell 11.30 (Juta)
E. 15. jaan kell 17.00 (Liive)
R. 19. jaan kell 18.00 (Aino)
P. 21. jaan kell 11.30 (Merike)

Kantselei avatud E-L 10-14, P 9-10, tel 7 420 258; tartu.pauluse@eelk.ee

Kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-12.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök on avatud E-R 11-13 ja L 10-12:30

Liikmeannetused

Südamlik tänu kõigile, kes on teinud juba sel aastal oma liikmeannetuse!

Liikmeannetusi saab teha koguduse kantseleis või pangäulekandega.

Saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus
Arve nr: EE282200221005105336

Summa on annetaja otsustada.

Pühapäevakool

Tunnid toimuvad laupäeviti: 2., 9., 16. ja 23. detsembril ning uuel aastal alates 13. jaanuarist. Laste ja perede jõulujumalateenistus on esimesel jõulupühäl, 25. detsembril kell 12.

Kell 11.00:

2 – 4 aastased (Kirsika Berit Reino)

5 – 6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I – II klass (Annely Tubin)

III – V klass (Anu Seppa)

VI – VIII klass (Katrin Luhamets)

Kell 12.30: kunstiring (Liive Koppel)